

Міністерство освіти і науки України
Київський національний торговельно-економічний університет
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ
Академічне товариство ім. М. Балудянського
(м. Кошице, Словаччина)
Вища школа економіки і права імені
проф. Едварда Ліпінського (м. Кельце, Польща)
Університет Яна Кохановського (м. Кельце, Польща)
Тбіліський державний університет імені
Іване Джавахішвілі (м. Тбілісі, Грузія)
Технічний університет (м. Кошице, Словаччина)
Університет «Petre Andreia» (м. Яси, Румунія)
Університет суспільних наук (м. Лодзь, Польща)
Folkuniversitetet (м. Уппсала, Швеція)

***СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНІ, ЕКОНОМІЧНІ
ТА ГУМАНІТАРНІ ВИМІРИ
ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ***

**ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ
VIII Міжнародної науково-практичної конференції**

03 червня 2020 року

Частина III

Вінниця 2020

УДК 339.922
С69

Соціально-політичні, економічні та гуманітарні виміри європейської інтеграції України: зб. наук. пр. VIII Міжнар. наук.-практ. конф., м. Вінниця, 03 черв. 2020 р. Вінниця, 2020. Ч. 3. 256 с.

У збірнику наукових праць Міжнародної науково-практичної конференції розглядаються питання управління інноваційно-інвестиційним розвитком підприємства в сучасних умовах; актуальні проблеми менеджменту та фінансові механізми забезпечення розвитку економіки України; проблеми обліково-аналітичного, контрольного та інформаційного забезпечення управління підприємства. Досліджуються інноваційні моделі та інформаційні технології в науці, освіті, економіці; теоретичні та практичні аспекти сучасного товарознавства; актуальні проблеми та перспективи, тенденції розвитку маркетингових технологій, готельно-ресторанного та туристичного бізнесу в Україні, державотворчі процеси в умовах глобалізованого суспільства: історичні, філософські, соціально-психологічні та правові аспекти.

Висвітлюються інтерактивні технології та методи навчання як засіб формування іншомовної професійної компетенції, теоретичні та практичні аспекти розвитку студентського спорту в системі фізичного виховання ЗВО.

Розраховано на науковців, спеціалістів, викладачів, аспірантів, здобувачів вищої освіти.

Редакційна колегія:

Голова редакційної колегії – **Замкова Н.Л.**, д-р філос. наук, професор

Відповідальний секретар – **Мартінова Л.Б.**, д-р екон. наук, доцент

Члени редакційної колегії:

Боковець В.В., д-р екон. наук, професор, **Власенко І.Г.**, д-р мед. наук, професор,

Корж Н.В., д-р екон. наук, професор, **Іваницька Н.Б.**, д-р філол. наук, професор,

Поліщук І.І., д-р екон. наук, доцент, **Прутська О.О.**, д-р екон. наук, професор,

Чорна Н.М., д-р іст. наук, професор, **Штифурак В.Є.**, д-р пед. наук, професор,

Бондар А.А., канд. наук з фіз. виховання і спорту, **Мельничук О.П.**, канд. екон. наук,

Нечипоренко В.О., канд. філол. наук, доцент, **Радзіховська Л.М.**, канд. пед. наук,

доцент, **Романовська Ю.А.**, канд. екон. наук, доцент, **Сегеда С.А.**, канд. екон. наук,

доцент, **Тернова А.С.**, канд. техн. наук, доцент.

Друкується за ухвалою вченої ради Вінницького торговельно-економічного інституту КНТЕУ.

Наукові роботи друкуються в авторській редакції.

ISBN 978-966-629-958-4

Онищук Н.В., канд. екон. наук Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ АНАЛІЗ ФАКТОРІВ ФУНКЦІОНУВАННЯ ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА РЕГІОНІВ УКРАЇНИ.....	221
Пахомська О.В. Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ПЕРСПЕКТИВИ РОЗШИРЕННЯ АСОРТИМЕНТУ ХЛІБА ТА ХЛІБОБУЛОЧНИХ ВИРОБІВ УКРАЇНИ.....	229
Рябенька М.О., канд. екон. наук Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ОСОБЛИВОСТІ ТА УМОВИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО- ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВ ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА.....	235
Семко Т.В., канд. техн. наук Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ СИСТЕМА НАССР ЯК ІНСТРУМЕНТ В БУДІВНИЦТВІ РЕЗУЛЬТАТИВНОЇ СИСТЕМИ МЕНЕДЖМЕНТУ БЕЗПЕКИ.....	242
Чорна Н.М., д-р іст. наук, професор Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ЗЕЛЕНИЙ ТУРИЗМ ЯК ПЕРСПЕКТИВНИЙ НАПРЯМ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ.....	250

АНАЛІЗ ФАКТОРІВ ФУНКЦІОНУВАННЯ ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА РЕГІОНІВ УКРАЇНИ

У статті відображено ретроспективу та сучасний стан готельного господарства в регіонах України та головні тенденції його розвитку. Ефективність готельного господарства досліджувалась на основі таких показників, як: кількість підприємств готельного господарства; номерний фонд та житлова площа номерів готелів; кількість обслуговуючого персоналу; коефіцієнт використання місткості (коефіцієнт завантаження, наповненості, заповнюваності) готелів; кількість обслугованих гостей, в тому числі й іноземців; обороти від діяльності готелів (прибутки та витрати), динаміка середньомісячної заробітної плати тощо.

Ключові слова: *заклади розміщення, номерний фонд, коефіцієнт завантаження, обороти від діяльності, кількість обслуговуваних гостей.*

Постановка проблеми. Економічні, соціальні та адміністративні реформи, спричинені децентралізацією влади та інтеграцією України в ЄС, викликали потребу в системному дослідженні загальних і специфічних властивостей готельного господарства в регіонах, його організації, закономірностей розвитку й керування, міжгалузевих й інфраструктурних взаємозв'язків. Це робить вельми актуальним теоретичне висвітлення тих тенденцій, які зумовлюють подальший розвиток і трансформацію цієї сфери.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Основні питання функціонування готельної індустрії висвітлені у працях вітчизняних та зарубіжних авторів – Л. Агафонової, О. Агафонової, Г. Андрощука, С. Байлика,

Д. Басюк, М. Бедринця, Р. Браймера, М. Вудроу, В. Герасименка, В. Денисенка, Л. Іванова, В. Квартальнова, Г. Клікета, Т. Ковальчука та ін. Однак аналіз праць засвідчує, що проблеми управління, фінансування та організаційно-економічні механізми підвищення ефективності функціонування готельного бізнесу в регіонах України в умовах становлення нових технологій та застосування їх у світовій та вітчизняній практиці досліджені недостатньо.

Виклад основного матеріалу. Кількісні та якісні показники дають можливість оцінити результати діяльності готельного підприємства. До кількісних можна віднести: загальну кількість готелів, їх місткість; загальну кількість приїжджих, які були обслужені готелями за певний час; одержані доходи від готельної діяльності. Щодо якісних можна віднести: коефіцієнт використання місткості, що характеризує міру використання готельного господарства протягом періоду експлуатації [1].

В Україні кінець 2019 року уособлював в собі 4839 різноманітних засобів розміщення, які мали можливість прийняти 6 050 367 осіб. З них кількість закладів готельного типу дорівнювала 2499, а кількість місць – 4 194 602 осіб.

Щодо регіональної ситуації, частка готельних закладів змінювалась. Так, по Україні загальна частка закладів з розміщення у 2019 році становила 68,4 % (рис. 1). Порівнюючи з 2014 роком, найбільший приріст закладів готельного типу відбувся у Львівській (13,2 %), Закарпатській (5,3 %), Одеській (8,5 %) та Київській (6,6 %) областях. А зменшилась частка у Донецькій (-1,3 %) і Луганська (-0,5 %) областях. Зрозуміло, що причиною такого зниження є воєнні дії на територіях області.

Повноцінно дослідити та аналізувати діяльність індустрії гостинності можливо за період з 2000 по 2019 рік. Дані дають можливість відобразити перспективу та сучасний стан галузі гостинності в Україні.

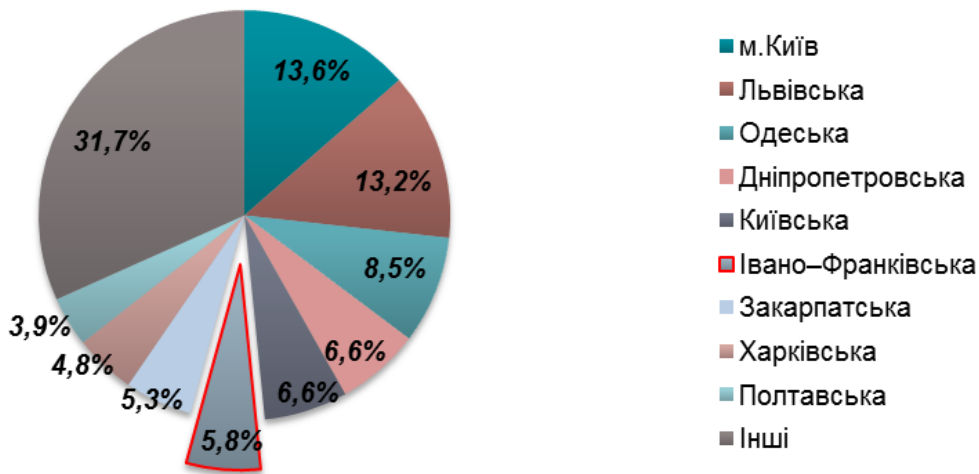

Рисунок 1 – Частка готельних закладів у структурі всіх засобів розміщення за 2019 рік

Ефективність розвитку готельного господарства включає дослідження основних статистичних даних:

- кількість готельних підприємств;
- номерний фонд та житлова площа номерів;
- коефіцієнт завантаження готелів;
- кількість обслуговуваних гостей (включаючи іноземців);
- обороти від діяльності готелів [2].

Скорочення кількості закладів спостерігалось серед готелів, але частка мотелів та кемпінгів зростає. Кількість готелів зменшувалась через невідповідність та застарілість закладів радянського зразка, адже вони не відповідали сучасним нормам та вимогам у наданні послуг споживачам. Також неякісна матеріально-технічна база та відсутність додаткового сервісу обслуговування, заважали готелям бути конкурентно-спроможними на туристичному ринку [4].

На період 2019 року, структурна частка закладів готельного господарства в Україні складала: 1707 готелів, 145 мотелів, 46 хостелів, 17 кемпінгів, 98 гуртожитків, 612 туристичних баз та інших місць для тимчасового розміщення.

Особливо важливими для туристів, і зокрема іноземців, є кемпінги, адже значна частина з них подорожує на автомобілях і їм важливі місця для авто. В

Україні нараховується всього 17 кемпінгів, зокрема 8 в Херсонській області, 3 в Івано-Франківській та по одному у Волинській, Запорізькій, Миколаївській, Київській, Сумській та Черкаській областях. Усі інші 17 регіонів, в тому числі і м. Київ, не мають таких майданчиків. Це особливо важливо для столичного регіону та гірських регіонів з великим напливом туристів (Закарпатська, Львівська та Чернівецька області).

Відносно висока частка гуртожитків у структурі готельного господарства залишилася нам у спадщину з радянського періоду, зараз же половина з них, а особливо відомчі й студентські гуртожитки, мають застарілу матеріальну базу і вимагають значних капіталовкладень. Спостерігається й інше явище, коли гуртожиток реконструюють і він переходить у розряд готелів. Також у світі набула поширення мережа закладів типу гуртожитків, так звані «хостели» – пансіони для людей середнього рівня достатку, насамперед молоді, вони поступово набули поширення та популярності також у нашій країні. Очікується, що приваблива ціна (10 – 15 євро) та відповідний рівень сервісу сприятимуть мобільності молоді, зокрема іноземної, що зміцнить позиції нашої держави як туристичної країни.

Розглядаючи структуру готельного господарства, можна зробити висновок про переважання двох типів закладів розміщення: готелів та туристичних баз. Низька кількість мотелів є парадоксальною для країни з найвищим коефіцієнтом транзитності в Європі (чотири з дев'яти найважливіших транспортних коридорів Європи проходять через Україну: 9-й транспортний з Гельсінкі, що пролягає через 9 країн, 3-й – з Берліна через Польщу на Росію, 5-й – з Лісабона через Карпатський перевал на Росію). Усі ці автошляхи не можуть повноцінно функціонувати без відповідної інфраструктури, невід'ємною складовою яких вважаються мотелі та кемпінги.

За вітчизняними критеріями, до закладів готельного типу відносяться колективні засоби розміщення, що складаються більш ніж з 7 номерів. Розглядаючи показник кількості номерів у готелях по регіонах України 2019 р., можна сказати, що найбільша кількість номерів загалом була зосереджена в

готелях – 56033 од., а також в туристичних базах та інших місцях для тимчасового перебування – 982 од. Найменша кількість номерів у кемпінгах – 292 од.

У регіональному розрізі у 2019 р. найбільшу кількість номерів у готелях мали м. Київ – 10136 од., Львівська область – 7352 од., замикає трійку Одеська область з номерним фондом у 5136 од. Варто наголосити, що порівняно з 2010 р., у 2019 р. ці регіони зуміли не тільки зберегти, але й збільшити свій номерний фонд.

Найбільші втрати номерного фонду готелів за досліджуваний період зафіксовано в Донецькій (-2057 од.) та Луганській областях (-745 од.), що зумовлене військовими діями з 2014 р. та повним знищенням інфраструктури, у тому числі готельних об'єктів. Також зменшення спостерігається в Херсонській (-712 од.) та Запорізькій (-474 од.) областях.

Щодо мотелів, то у 2019 р. у Вінницькій, Запорізькій і Одеській областях та м. Києві зовсім немає зареєстрованих мотелів. У всіх інших регіонах кількість номерних фондів зафіксовано від 583 од. у Львівській до 8 од. В Луганській областях.

Хостелів в Україні на сьогодні є дуже мало, для того, щоб задовольнити потреби споживачів. Хоча у порівнянні з 2010 р., коли тільки Донецька, Херсонська і Черкаська області мали хостели, вже в 2019 р. Донецька й Херсонська області не мали зареєстрованих хостелів, проте вони вже були зареєстровані в Дніпропетровській, Закарпатській, Івано-Франківській, Київській, Луганській, Львівській, Миколаївській, Одеській і Тернопільській областях та у м. Києві. Найбільший номерний фонд у м. Києві (256 од.), Львівській (116 од.) і Закарпатській (47 од.) областях.

Як зазначалося, набагато гірша ситуація з кемпінгами. Найбільша кількість номерів є в Херсонській – 178 од., Запорізькій – 48 од., Івано-Франківській – 34 од., Волинській – 26 од. областях. У Миколаївській, Сумській та Черкаській областях номерний фонд займає по 6 од. Усі інші регіони не мають на своїй території кемпінгів.

Гуртожитки для приїжджих є у всіх регіонах України, крім Рівненської, Черкаської та Чернівецької областей. Їх номерний фонд у 2019 р. становив від 712 од. у Дніпропетровській області до 9 од. у Миколаївській.

Туристичні бази, гірські притулки, студентські літні табори, інші місця для тимчасового розміщення присутні в достатній кількості у всіх областях України, крім Кіровоградської та Рівненської областей.

У 2019 р. в засобах розміщення налічувалось 2005 структурних підрозділів сфери послуг.

Найбільше структурних підрозділів сфери послуг розташовано у готелях – 86,5 %, на туристичні бази припадає 9,1 %, мотелі – 2,9 %, гуртожитки – 1,3 %, хостели – 0,05 %. Така структура характерна для всіх регіонів України.

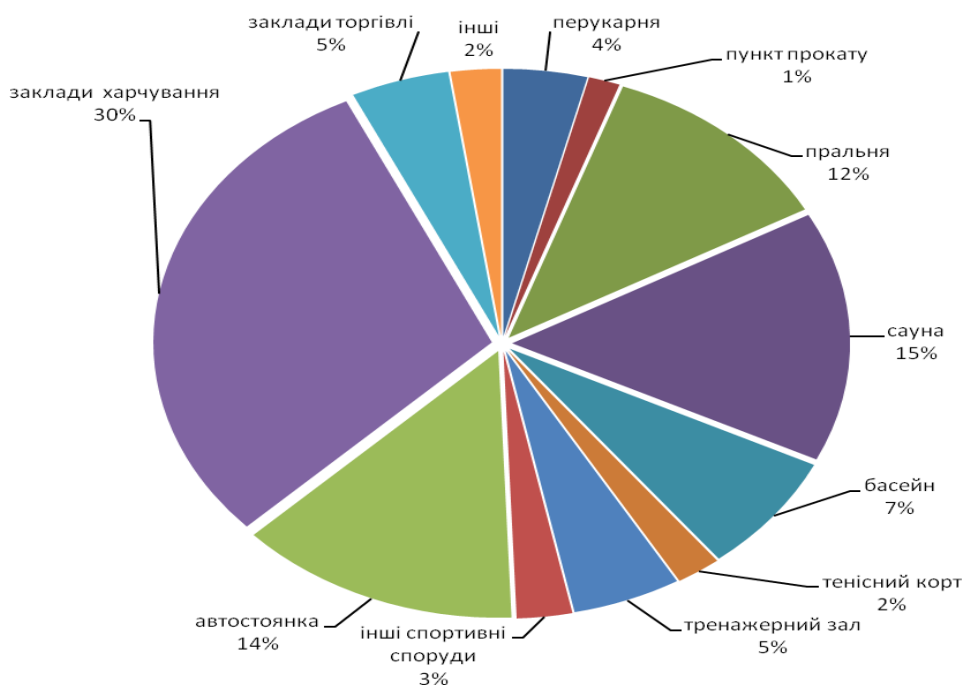

Рисунок 2 – Структура підрозділів сфери послуг, розташованих у засобах розміщення в Україні у 2019 році

Для якісного функціонування структурних підрозділів сфери послуг, найважливішим чинником є обслуговуючий персонал, який безпосередньо контактує з відвідувачами. Саме тому, працівники повинні відповідати всім зазначеним стандартам.

На період 2019 року середньооблікова кількість штатних працівників у закладах розміщення становила 68 338 осіб.

Різке падіння зайнятих працівників у 2019 р. відбулося в Донецькій області, а зростання – у Львівській (17%), Одеській (14%) та Полтавській (8%) областях. Позицію лідера займає м. Київ з 28% зайнятих у цій сфері.

Ще одним важливим показником успішності роботи готелю є кількість прийнятих гостей. Динаміку кількості обслужованих осіб закладами розміщення представлено на рис. 3. У 2018 р. загальна кількість розміщених осіб в готельних підприємствах становила – 5037075 осіб з яких 12,2% – іноземці. Більшість подорожуючих зупинялися в готелях – 81,9 %, в туристичних базах – 12,5 %, у мотелях – 3,2 %, а в гуртожитках – 2,4 %.

Коефіцієнт використання місткості колективних засобів розміщення незначно відрізняється для готелів, аналогічних засобів та спеціалізованих засобів розміщення: 0,23 та 0,39 відповідно. Серед готелів та аналогічних засобів розміщення в лідерах за коефіцієнтом використання місткості є гуртожитки для приїжджих (0,32), а не готелі (0,23). Найгірше використання місткості в хостелах, де відповідний коефіцієнт становить 0,20.

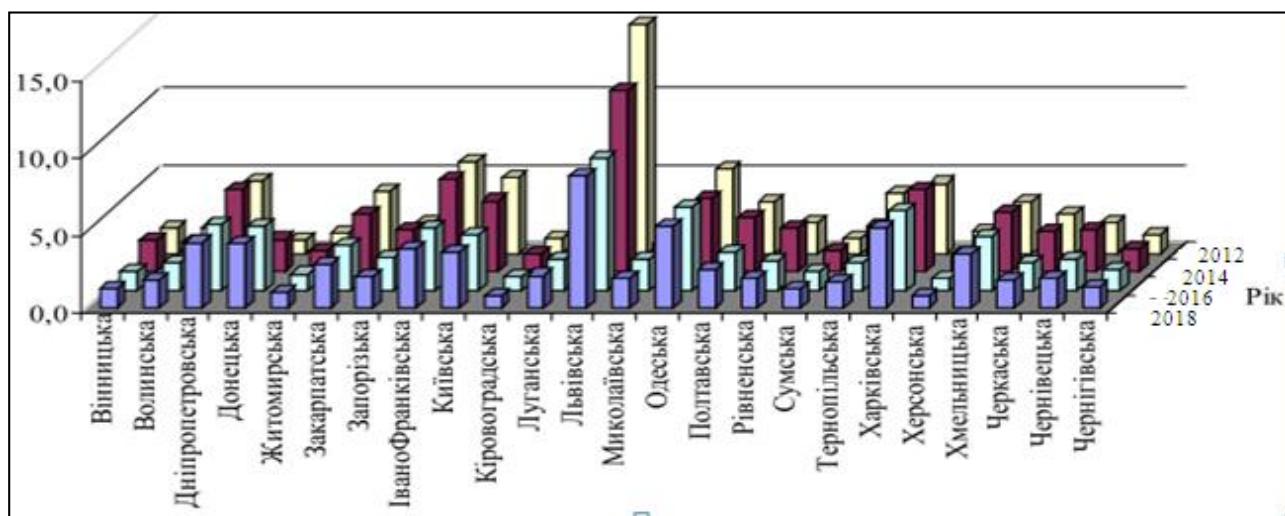

Рисунок 3 – Частка розміщених осіб у готелях України за період 2012-2018 рр.

В регіонах України ще не сформувався стійкий ринок попиту на готельні послуги. За 2019 р. колективними засобами розміщення було реалізовано послуг на 12683950,0 грн., що на 14 % більш ніж за 2016 рік. Готелі та аналогічні засоби розміщення отримали 64,7 % доходів від послуг, а спеціалізовані засоби розміщення 41,1 %.

Експлуатація номерного фонду – це головне джерело прибутку в готельній діяльності, що по стандартам повинна забезпечувати 80 % доходів. В Україні частка виторгу не перевищує 70 %. Причиною є невисока завантаженість номерного фонду. У 2019 р. доходів від продажу номерів (плата за проживання) готелі та аналогічні засоби розміщення отримали 70,6 %, спеціалізовані засоби розміщення – 7,6 %, від реалізації путівок – 3,3 % та 83,3%, від додаткових послуг – 26,1% та 9,1 % доходів цього виду відповідно.

За даними Державної фіскальної служби України обсяг надходжень від сплати туристичного збору у 2019 р. становив 54,1 млн. грн, що на 45,7% більше, ніж у 2018 р. При цьому його обсяг у 2018 р. у порівнянні з 2017 р. зріс на 49,9%. За найбільшими обсягами надходжень від сплати туристичного збору, що надійшли до місцевих бюджетів у 2019 р., стали: м. Київ – 18,8 млн.грн. (34,7%); Львівська область – 8,4 млн.грн. (15,6 %), Одеська область – 7,3 млн.грн. (13,6%).

Висновки і перспективи подальших досліджень. З огляду на проведений аналіз, вважаємо, що готельне господарство України розвивається за традиційними екстенсивними методами, а неузгодженість та нестабільність політики в цій сфері роблять її нецікавою та непривабливою для потенційних інвесторів.

Готельний ринок у регіонах України поки що не насичений. Однією з багатьох вільних ніш є створення невеликих придорожних готельно-ресторанних комплексів, мотелів, хостелів, особливо з урахуванням масштабних планів формування туристичної інфраструктури вздовж міжнародних транспортних коридорів, та активності іноземного та вітчизняного ділового і рекреаційного туризму.

Готельне господарство регіонів України характеризується в більшості випадків низьким рівнем комфорту.

Список використаних джерел:

1. Погоріляк, О.О. Ретроспективні тенденції розвитку готельної індустрії. *Вісник Львівського університету. Серія економічна*, 49. 2013. С. 179–185.
2. Погоріляк, О.О. Готельний комплекс як складова регіональної економічної інфраструктури. *Вісник Львівського університету. Серія: Економіка*. Вип. 50. 2013. С. 236–243.

3. Офіційний сайт Державної служби статистики. URL: <http://ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 8.05.2020).

4. Мазуркевич І.О., Задорожнюк Д.П. Оцінка ринку готельно-ресторанних послуг у місті Вінниця. : Матеріали міжнар. наук.-практ. конференції «Problemes et perspectives d'introduction de la recherche scientifique innovante». Bruxelles, 2019. С. 100–102.

УДК 664.66(477)(045)

Пахомська О.В.

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0915-8811>

Researcher ID: [U-9668-2018](https://orcid.org/0000-0002-0915-8811)

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗШИРЕННЯ АСОРТИМЕНТУ ХЛІБА ТА ХЛІБОБУЛОЧНИХ ВИРОБІВ УКРАЇНИ

У статті зазначено, що перспективним продуктом на базі якого можна формувати функціональні властивості, є хлібобулочні вироби. Хліб та хлібобулочні вироби є джерелом незамінних нутрієнтів для відновлення енергетичних затрат організму. Досліджено, що значна кількість способів збагачення хлібобулочних виробів дієтичними добавками ґрунтується на використанні зернової, бобової та олійної сировини через гарну сумісність її складових з основними рецептурними компонентами хлібобулочних виробів. Розглянуті наукові аспекти підвищення харчової цінності свідчать про розроблення якісно нових хлібобулочних виробів функціонального призначення, які сприяють збереженню і покращенню здоров'я за рахунок регулюючої і нормалізуючої дії на організм людини з врахуванням фізіологічного стану і віку.
Ключові слова: хлібобулочні вироби, енергетична цінність, харчові добавки, добова потреба.

Постановка проблеми. Здоров'я людини значною мірою визначається характером, рівнем та структурою харчування. У щоденному раціоні населення існує дефіцит вітамінів, мінеральних речовин, харчових волокон та інших